

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IV kadencja

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Druk nr 14
Warszawa, 22 października 2001 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekty ustaw

- o stanie klęski żywiołowej,
- o stanie wyjątkowym,
- o stanie wojennym,
- o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektami ustaw upoważniam Pana Marka Siwca Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego.

Z poważaniem

(-) Aleksander Kwaśniewski

USTAWA

z dnia

2001 r.

o stanie klęski żywiołowej

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1

Ustawa określa tryb wprowadzenia i zniesienia stanu klęski żywiołowej, a także zasady działania organów władzy publicznej oraz zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu klęski żywiołowej.

Art. 2

Stan klęski żywiołowej może być wprowadzony dla zapobieżenia skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia.

Art. 3

1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) klęsce żywiołowej rozumie się przez to katastrofę naturalną lub awarię techniczną, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem,
- 2) katastrofie naturalnej rozumie się przez to zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powodzie, zjawiska lodowe na rzekach, jeziorach i zbiornikach wodnych,

masowe występowanie szkodników, chorób roślin lub zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi albo też działanie innego żywiołu; za katastrofę naturalną nie uważa się zjawisk mających charakter stały lub sezonowy, którym można przeciwdziałać w sposób ciągły, albo wyprzedzający,

- 3) awarii technicznej rozumie się przez to gwałtowne nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie obiektu budowlanego lub urządzenia technicznego, powodujące przerwę w jego używaniu lub utratę jego właściwości.
2. Katastrofą naturalną lub awarią techniczną może być również zdarzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, wywołane działaniem terrorystycznym.

Art. 4

1. Stan klęski żywiołowej może być wprowadzony się na obszarze, na którym wystąpiła klęska żywiołowa, a także na obszarze, na którym wystąpiły lub mogą wystąpić skutki tej klęski.
2. Stan klęski żywiołowej może być wprowadzony na części albo na całym terytorium państwa.
3. Stan klęski żywiołowej wprowadza się na czas oznaczony, niezbędny dla zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia, nie dłuższy niż 30 dni.

Art. 5

1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić stan klęski żywiołowej z własnej inicjatywy lub na wniosek właściwego wojewody.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust.1, określa się przyczyny, datę wprowadzenia oraz obszar i czas trwania stanu klęski żywiołowej, a także, w zakresie dopuszczonym niniejszą ustawą, rodzaje niezbędnych ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela.
3. Rozporządzenie Rady Ministrów o wprowadzeniu stanu klęski żywiołowej ogłasza się w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto podaje do publicznej wiadomości w drodze obwieszczenia właściwego wojewody. Obwieszczenie ogłasza się przez rozplakatowanie w miejscach publicznych, a także w inny sposób miejscowo przyjęty.
4. Redaktorzy naczelni dzienników oraz nadawcy programów radiowych i telewizyjnych zobowiązani są do niezwłocznego, nieodpłatnego podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Rady Ministrów o wprowadzeniu stanu klęski żywiołowej, przekazanego im przez wojewodę właściwego ze względu na siedzibę redakcji lub nadawcy.

Art. 6

1. Stan klęski żywiołowej może zostać przedłużony na dalszy czas oznaczony, w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, po wyrażeniu przez Sejm zgody na to przedłużenie.
2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, znosi stan klęski żywiołowej na całym obszarze jego obowiązywania lub na części tego obszaru, przed upływem czasu, na który został wprowadzony, jeżeli ustaną przyczyny jego wprowadzenia.
3. Przepisy art. 5 stosuje się odpowiednio do rozporządzeń, o których mowa w ust. 1 i 2.

Rozdział 2

Zasady działania organów władzy publicznej

Art. 7

W czasie stanu klęski żywiołowej organy władzy publicznej działają w dotychczasowych strukturach organizacyjnych państwa i w ramach przysługujących im kompetencji, z zastrzeżeniem przepisów niniejszej ustawy.

Art. 8

W czasie stanu klęski żywiołowej działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia kierują:

- 1) wójt (burmistrz, prezydent miasta) – jeżeli klęska żywiołowa występuje tylko na obszarze gminy lub miasta;
- 2) starosta – jeżeli klęska żywiołowa występuje na obszarze więcej niż jednej gminy (miasta) wchodzącej w skład powiatu;
- 3) wojewoda – jeżeli klęska żywiołowa występuje na obszarze więcej niż jednego powiatu wchodzącego w skład województwa;
- 4) minister właściwy do spraw wewnętrznych – jeżeli klęska żywiołowa występuje na obszarze więcej niż jednego województwa.

Art. 9

1. W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) kieruje działaniami prowadzonymi na obszarze gminy (miasta) w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia.

2. W zakresie działań, o których mowa w ust.1, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może wydawać polecenia wiążące kierowników jednostek organizacyjnych utworzonych przez gminę (miasto), kierowników gminnych (miejskich) służb, inspekcji i straży, kierowników jednostek ochrony przeciwpożarowej występujących na obszarze gminy (miasta) i nie włączonych do krajowego systemu ratowniczo - gaśniczego oraz kierowników jednostek organizacyjnych czasowo przekazanych przez właściwe organy do jego dyspozycji i skierowanych do wykonywania zadań na obszarze gminy (miasta).
3. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może występować do kierowników innych jednostek organizacyjnych niż określone w ust. 2, działających na obszarze gminy (miasta) z wnioskami o wykonanie czynności niezbędnych w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia. W razie odmowy wykonania tych czynności lub ich niewłaściwego wykonywania, wójt (burmistrz, prezydent miasta) niezwłocznie zawiadamia organ, któremu podlega lub który nadzoruje kierownika.
4. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, wójt (burmistrz, prezydent miasta) podlega staroście.
5. W razie niewłaściwego kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia, wojewoda może zawiesić uprawnienia wójta (burmistrza, prezydenta miasta), określone w ust. 2 i 3 oraz wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami.

Art. 10

1. W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy miejscowo starosta kieruje działaniami prowadzonymi na obszarze powiatu w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia.
2. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, starosta może wydawać polecenia wiążące wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) gmin i miast wchodzących w skład powiatu, kierowników jednostek organizacyjnych utworzonych przez powiat, kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży, kierowników jednostek ochrony przeciwpożarowej działających na obszarze powiatu i nie włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz kierowników jednostek organizacyjnych czasowo przekazanych przez właściwe organy do jego dyspozycji i skierowanych do wykonywania zadań na obszarze powiatu.
3. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1 starosta może występować do kierowników innych jednostek organizacyjnych niż określone w ust. 2, działających na obszarze powiatu z wnioskami o wykonanie

czynności niezbędnych w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia. W razie odmowy wykonania tych czynności lub ich niewłaściwego wykonywania, starosta niezwłocznie zawiadamia organ, któremu podlega lub który nadzoruje kierownika.

4. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1 starosta podlega wojewodzie.
5. W razie niewłaściwego kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia, wojewoda może zawiesić uprawnienia starosty określone w ust. 2 i 3 oraz wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami.

Art. 11

1. Działania w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia:
 - wójt (burmistrz, prezydent miasta) albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 9 ust. 5, wykonuje przy pomocy gminnego (miejskiego) sztabu kryzysowego,
 - starosta albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 10 ust. 5, wykonuje przy pomocy powiatowego sztabu kryzysowego.
2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi skład, tryb powoływania i odwoływania oraz zasady działania sztabów kryzysowych, o których mowa w ust. 1, uwzględniając możliwość tworzenia sztabów kryzysowych przed wystąpieniem spodziewanej katastrofy naturalnej lub awarii technicznej, a także zapewnienie ciągłości i operatywności działania tych sztabów.

Art. 12

1. W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy wojewoda kieruje działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia na obszarze województwa.
2. W zakresie działań, o których mowa w ust.1, wojewodzie są podporządkowane organy i jednostki organizacyjne administracji rządowej działające na obszarze województwa oraz inne siły i środki wydzielone do jego dyspozycji i skierowane do wykonywania tych działań na obszarze województwa, w tym pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
3. W zakresie zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych i ich usuwania wojewoda podlega ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
4. W razie niewłaściwego kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia minister właściwy do spraw wewnętrznych może zawiesić uprawnienia wojewody, o których

mowa w ust. 1-2, oraz wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami.

Art. 13

1. Działania w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia wojewoda albo pełnomocnik wykonuje przy pomocy wojewódzkiego sztabu kryzysowego.
2. W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy terytorialnie wojewódzki zespół do spraw ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, powołany na podstawie odrębnych przepisów, staje się wojewódzkim sztabem kryzysowym. Wojewoda, w zależności od rodzaju zagrożeń, może powołać do sztabu również inne osoby.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi szczegółowe zasady funkcjonowania sztabu, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając możliwość tworzenia sztabów kryzysowych przed wystąpieniem spodziewanej katastrofy naturalnej lub awarii technicznej, a także zapewnienie ciągłości i operatywności działania tych sztabów.

Art. 14

1. W czasie stanu klęski żywiołowej minister właściwy do spraw wewnętrznych kieruje działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia.
2. Kierownictwo, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje przy pomocy Centralnego Sztabu Kryzysowego, któremu przewodniczy Szef Obrony Cywilnej Kraju.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi skład, tryb powoływania i odwoływania oraz organizację i zasady funkcjonowania sztabu, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając zapewnienie ciągłości działania Centralnego Sztabu Kryzysowego.

Art. 15

1. W zakresie działań prowadzonych w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia minister właściwy do spraw wewnętrznych może wydawać polecenia wiążące organy administracji rządowej, z wyjątkiem Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i wiceprezesów Rady Ministrów, a także wiążące organy samorządu terytorialnego.

2. W razie odmowy wykonania polecenia, o którym mowa w ust. 1 lub niewłaściwego wykonywania polecenia przez:

- 1) organy administracji rządowej – minister właściwy do spraw wewnętrznych niezwłocznie zawiadamia Prezesa Rady Ministrów,
- 2) organy samorządu terytorialnego – minister właściwy do spraw wewnętrznych może zawiesić odpowiednie uprawnienia takiego organu oraz wyznaczyć pełnomocnika do wykonywania tych uprawnień, zawiadamiając o tym Prezesa Rady Ministrów.

Art. 16

Kierowanie działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia na obszarach i w obiektach jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, Ministra Sprawiedliwości oraz ministra właściwego do spraw zagranicznych lub Szefa Urzędu Ochrony Państwa wymaga współdziałania ministra właściwego do spraw wewnętrznych z odpowiednim ministrem lub Szefem Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 17

1. Wojewodowie albo pełnomocnicy, o których mowa w art. 12 ust. 4, są zobowiązani do współdziałania i wzajemnego przekazywania informacji w zakresie zapobiegania skutkom klęski żywiołowej i ich usuwania.
2. Obowiązek przewidziany w ust. 1 dotyczy odpowiednio wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), starostów albo pełnomocników, o których mowa w art. 9 ust. 5 i art. 10 ust. 5.

Art. 18

Minister właściwy do spraw wewnętrznych jest obowiązany do bieżącego informowania Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Rady Ministrów o skutkach klęski żywiołowej i działaniach podejmowanych w celu zapobieżenia tym skutkom lub ich usunięcia.

Art. 19

Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady udziału Policji, Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostek ochrony

przeciwpożarowej, Państwowego Ratownictwa Medycznego, Straży Granicznej oraz innych państwowych agencji, inspekcji, straży i służb właściwych w sprawach zapobiegania skutkom klęski żywiołowej i ich usuwaniu oraz sposób prowadzenia przez nie działań ratowniczych, uwzględniając możliwość skutecznego kierowania przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych tymi działaniami.

Art. 20

1. W czasie stanu klęski żywiołowej Minister Obrony Narodowej, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, może przekazać do dyspozycji wojewody, na którego obszarze działania występuje klęska żywiołowa, pododdziały lub oddziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wraz ze skierowaniem ich do wykonywania zadań związanych z zapobieżeniem skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięciem.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, pododdziały i oddziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej pozostają pod dowództwem przełożonych służbowych i wykonują zadania nakazane przez wojewodę, po uzgodnieniu z Ministrem Obrony Narodowej.
3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi szczegółowe zasady udziału pododdziałów i oddziałów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w zapobieganiu skutkom klęski żywiołowej i ich usuwaniu oraz sposób prowadzenia przez nie działań ratowniczych, uwzględniając prowadzenie działań ratowniczych przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej bez uszczerbku dla wykonywania przez nie ich zadań określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz wynikających z ratyfikowanych umów międzynarodowych.

Art. 21

Kierujący działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia współpracują ze społecznymi organizacjami ratowniczymi, charytatywnymi, stowarzyszeniami, fundacjami oraz innymi podmiotami działającymi na obszarze ich właściwości, a na wniosek lub za zgodą tych podmiotów koordynują ich działalność.

Rozdział 3

Zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela

Art. 22

Ograniczenia praw i wolności człowieka i obywatela w stanie klęski żywiołowej stosuje się do osób fizycznych zamieszkałych lub czasowo przebywających na obszarze, na którym został wprowadzony stan klęski żywiołowej oraz odpowiednio do osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, mających siedzibę lub prowadzących działalność na obszarze objętym klęską żywiołową.

Art. 23

1. Ograniczenia, o których mowa w art. 22 mogą polegać na:

- 1) zawieszeniu działalności określonych podmiotów gospodarczych,
- 2) nakazie lub zakazie prowadzenia działalności gospodarczej określonego rodzaju,
- 3) całkowitej lub częściowej reglamentacji zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły,
- 4) obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym, badaniom lekarskim i przymusowemu leczeniu oraz zabiegom,
- 5) obowiązku poddania się kwarantannie,
- 6) obowiązku stosowania środków ochrony roślin lub innych środków zapobiegawczych niezbędnych do zwalczania organizmów szkodliwych charakteryzujących się szczególną szkodliwością,
- 7) obowiązku stosowania środków lub zabiegów niezbędnych do zwalczania chorób zakaźnych zwierząt,
- 8) obowiązku opróżnienia lub zabezpieczenia lokali mieszkalnych bądź innych pomieszczeń,
- 9) dokonaniu przymusowych rozbiórek i wyburzeń budynków lub innych obiektów budowlanych albo ich części,
- 10) nakazie ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, obszarów i obiektów,
- 11) nakazie lub zakazie przebywania w określonych miejscach, obszarach i obiektach,
- 12) zakazie organizowania i przeprowadzania publicznych imprez masowych,

- 13) nakazie lub zakazie określonego sposobu poruszania się,
- 14) wykorzystaniu, bez zgody właściciela lub innej osoby uprawnionej, nieruchomości i rzeczy ruchomych,
- 15) zawieszeniu prawa do strajku i innych form protestu,
- 16) nakazie lub zakazie określonego rodzaju pracy wobec osób pozostających w stosunku pracy,
- 17) skróceniu, przesunięciu albo wydłużeniu czasu pracy lub zmianie miejsca jej wykonywania,
- 18) nakazie pracy w niedziele i święta oraz w porze nocnej,
- 19) przesunięciu terminu urlopu wypoczynkowego lub odwołaniu z takiego urlopu,
- 20) ograniczeniu lub odstąpieniu od określonych zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 21) wykonywaniu świadczeń osobistych i rzeczowych określonych w art. 24.

Art. 24

1. Jeżeli siły i środki, którymi dysponuje wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda albo pełnomocnik są niewystarczające można wprowadzić obowiązek świadczeń osobistych i rzeczowych polegających na:
 - 1) udzielaniu pierwszej pomocy osobom, które uległy nieszczęśliwym wypadkom,
 - 2) czynnym udziale w działaniu ratowniczym,
 - 3) wykonywaniu określonych prac,
 - 4) wykonywaniu zadań wyznaczonych przez kierującego akcją ratowniczą,
 - 5) oddaniu do używania posiadanych nieruchomości lub rzeczy ruchomych,
 - 6) udostępnieniu pomieszczeń osobom ewakuowanym,
 - 7) zagospodarowaniu gruntów w określony sposób oraz ograniczeniu ich użytkowania,
 - 8) przyjęciu na przechowanie i pilnowaniu mienia osób poszkodowanych lub ewakuowanych,
 - 9) zabezpieczeniu zagrożonych zwierząt gospodarczych, a w szczególności dostarczaniu paszy i schronienia,
 - 10) zabezpieczeniu zagrożonych roślin lub nasion,
 - 11) pełnieniu wart,

- 12) zabezpieczeniu własnych źródeł wody pitnej i środków spożywczych przed ich zanieczyszczeniem, skażeniem lub zakażeniem, a także udostępnianiu ich dla potrzeb osób ewakuowanych lub poszkodowanych.
2. Od obowiązku świadczeń osobistych zwolnione są:
- 1) osoby do 16 roku życia i powyżej 60 roku życia - w zakresie świadczeń o których mowa w ust. 1 pkt 2, 3, 7 i 11,
 - 2) osoby chore, niepełnosprawne i kobiety w ciąży - w zakresie świadczeń wymienionych w ust. 1 pkt 1- 4, 7, 9 i 11,
 - 3) osoby sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 8, nad chorymi lub osobami niepełnosprawnymi - w zakresie świadczeń wymienionych w ust. 1 pkt 1-4, 7 i 11.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, wojewoda albo pełnomocnik może zwolnić od obowiązków, o których mowa w ust. 1 również inne osoby i podmioty.

Art. 25

1. Niezbędne ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w zakresie określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów o wprowadzeniu stanu klęski żywiołowej, następuje odpowiednio w drodze rozporządzenia porządkowego wojewody albo pełnomocnika, zarządzenia starosty albo pełnomocnika, wójta (burmistrza, prezydenta miasta) albo pełnomocnika bądź decyzji właściwego organu.
2. Organem właściwym do wprowadzenia ograniczeń , o których mowa w ust.1, są:
 - 1) na obszarze gminy - wójt (burmistrz, prezydent miasta) albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 9 ust. 5,
 - 2) na obszarze przekraczającym obszar jednej gminy - starosta albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 10 ust. 5,
 - 3) na obszarze przekraczającym obszar jednego powiatu – wojewoda albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 12 ust. 4.
3. Zarządzenia i rozporządzenia, o których mowa w ust. 1 podlegają ogłoszeniu przez rozplakatowanie obwieszczeń w miejscach publicznych lub w inny sposób miejscowo przyjęty, a także przez ogłoszenie w lokalnej prasie.
4. W zarządzeniu, rozporządzeniu lub decyzji należy podać:
 - 1) podstawę prawną,

- 2) określenie zakresu i rodzaju świadczeń lub innych ograniczeń,
 - 3) określenie zobowiązanych podmiotów,
 - 4) miejsce, dzień i godzinę osobistego stawiennictwa lub realizacji innych świadczeń bądź ograniczeń,
 - 5) przypuszczalny czas trwania ograniczeń,
 - 6) pouczenie o odpowiedzialności karnej lub innych skutkach prawnych naruszenia rozporządzenia, zarządzenia lub decyzji.
5. Do decyzji, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego; decyzje te podlegają natychmiastowemu wykonaniu. W nagłych przypadkach decyzja może być wydana w formie ustnej, niezwłocznie potwierdzonej pisemnie.
 6. Wojewoda może uchylić zarządzenie lub decyzję wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty albo pełnomocników, o których mowa w art. 9 ust. 5 i art. 10 ust. 5, w całości lub w części.
 7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może uchylić rozporządzenie lub decyzję wojewody albo pełnomocnika, o którym mowa w art. 12 ust. 4, w całości lub w części.

Art. 26

1. Właściwi wojewodowie mogą zawieszać na czas określony działalność przedszkoli, szkół i innych placówek systemu oświaty, a także szkół wyższych z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli właściwy organ na podstawie odrębnych przepisów zawiesił zajęcia dydaktyczne.

Art. 27

1. W celu usprawnienia przemieszczania się środków transportowych niezbędnych dla prowadzenia działań ratowniczych mogą być wprowadzone ograniczenia w transporcie drogowym, kolejowym i lotniczym oraz w ruchu jednostek pływających na śródlądowych drogach wodnych, morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym.
2. Odpowiednio minister właściwy do spraw transportu i minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej i ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić ograniczenia, o których mowa w ust. 1 oraz określić zakres tych ograniczeń.

Art. 28

1. Dla zapewnienia łączności na potrzeby działań ratowniczych mogą być wprowadzone ograniczenia w pracy urządzeń łączności oraz wykonywania usług telekomunikacyjnych i pocztowych.
2. Minister właściwy do spraw łączności, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić ograniczenia, o których mowa w ust. 1, oraz określić ich zakres.

Art. 29

Redaktorzy naczelni dzienników oraz nadawcy programów radiowych i telewizyjnych na obszarze objętym stanem klęski żywiołowej, są zobowiązani, na żądanie ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wojewodów, starostów, wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) albo pełnomocników do nieodpłatnego, niezwłocznego rozpowszechniania komunikatów tych organów, związanych z działaniami w celu zapobieżenia skutkom klęsk żywiołowych lub ich usunięcia.

Rozdział 4

Przepisy karne

Art. 30

1. Kto w czasie obowiązywania stanu klęski żywiołowej:
 - 1) wbrew zakazowi prowadzi działalność gospodarczą określonego rodzaju,
 - 2) wbrew nakazowi nie podejmuje działalności gospodarczej określonego rodzaju,
 - 3) narusza zasady reglamentacji zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły,
 - 4) wbrew obowiązkowi nie poddaje się szczepieniom ochronnym, badaniom lekarskim i przymusowemu leczeniu, zabiegom lub kwarantannie,
 - 5) nie opróżnia lub nie zabezpiecza określonego mieszkania lub innych lokali na wyznaczonym terenie,
 - 6) nie stosuje się do nakazu ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, obszarów i obiektów,
 - 7) nie stosuje się do nakazu lub zakazu przebywania w określonych miejscach, obszarach i obiektach,

- 8) narusza wprowadzone ograniczenia organizując i przeprowadzając strajk, inną formę protestu lub imprezę masową,
 - 9) nie stosuje się do wprowadzonych ograniczeń w zakresie prawa pracy,
 - 10) wbrew obowiązkowi nie wykonuje świadczeń osobistych i rzeczowych lub nie wykonuje ich w pełnym zakresie,
 - 11) wbrew obowiązkowi nie rozpowszechnia komunikatów i decyzji związanych z działaniami w celu zapobieżenia skutkom klęsk żywiołowych lub ich usunięcia
 - podlega karze aresztu albo grzywny.
2. Kto naruszając wprowadzone ograniczenia w transporcie drogowym, kolejowym lub lotniczym albo w ruchu jednostek pływających po śródlądowych drogach wodnych, morskich wodach wewnętrznych lub morzu terytorialnym utrudnia lub uniemożliwia prowadzenie działań ratowniczych
 - podlega karze aresztu albo grzywny.
 3. Rozpoznawanie spraw o wykroczenia określone w ust. 1 i 2 następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia w postępowaniu przyśpieszonym.

Art. 31

1. Nie wykonane w całości lub w części do dnia zniesienia stanu klęski żywiołowej lub uchylenia odpowiednich ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela kary za wykroczenia wymierzone na podstawie przepisów ustawy podlegają wykonaniu.
2. Postępowania w sprawach o wykroczenia określone w niniejszej ustawie, wszczęte i nie zakończone orzeczeniem kończącym postępowanie do dnia zniesienia stanu klęski żywiołowej lub uchylenia odpowiednich ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela, prowadzi się na podstawie przepisów ustawy, a wymierzone kary podlegają wykonaniu.
3. Po zniesieniu stanu klęski żywiołowej postępowanie w sprawach o wykroczenia określone w ustawie prowadzi się na zasadach ogólnych.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 32

W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1992 r. Nr 4, poz. 16, Nr 40, poz. 174 i Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 43, poz. 165, z 1996 r. Nr 7, poz. 44, Nr 10, poz. 56 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 6, poz. 31, Nr 28, poz. 153, Nr 80, poz. 495,

Nr 88, poz. 554, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 146, poz. 961 i Nr 162, poz. 1114 i 1126, z 1999 r. Nr 50, poz. 500, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 109, poz. 1156 oraz z 2001 r. Nr 48, poz. 506, Nr 81, poz. 877, Nr 85, poz. 925, Nr 88, poz. 961, Nr 110, poz. 1189 i Nr 111, poz. 1194) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art.17 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a. koordynowanie działań w zakresie ochrony ludności w czasie klęsk żywiołowych oraz usuwania ich skutków,”;

2) art.137 otrzymuje brzmienie:

„Art.137. 1. Obrona cywilna wypełnia zadania humanitarne, mające na celu ochronę ludności cywilnej przed niebezpieczeństwami wynikającymi z klęsk żywiołowych lub działań zbrojnych oraz zapewnienie ludności warunków przetrwania.

2. Do zadań obrony cywilnej należy ponadto ochrona zakładów pracy, urządzeń użyteczności publicznej i dóbr kultury w czasie działań zbrojnych.”.

Art. 33

W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 81, poz. 351, z 1994 r. Nr 27, poz. 96 i Nr 89, poz.414, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 111, poz. 725 i Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 113, poz. 1207) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) innym miejscowym zagrożeniu - rozumie się przez to zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody nie będące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków,”;

2) w art. 14 uchyla się ust. 6, 8 i 9.

Art. 34

1. Traci moc dekret z dnia 23 kwietnia 1953 r. o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych (Dz. U. Nr 23, poz. 93, z 1959 r. Nr 27, poz. 167, z 1970 r. Nr 16, poz. 138, z 1983 r. Nr 44, poz. 200, z 1996 r. Nr 106, poz.496 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668).

2. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie dekretu, o którym mowa w ust. 1, pozostają w mocy do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie, nie dłużej jednak niż przez 3 miesiące od wejścia w życie ustawy, o ile nie są z nią sprzeczne.

Art. 35

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o stanie klęski żywiołowej przygotowany został w wykonaniu dyspozycji art. 228 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, w którym przewiduje się możliwość wprowadzenia odpowiedniego stanu nadzwyczajnego, w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń, jeżeli zwykłe środki konstytucyjne są niewystarczające oraz art. 228 ust. 2, zgodnie z którym stan nadzwyczajny może być wprowadzony tylko na podstawie ustawy. W Konstytucji przewidziano trzy stany nadzwyczajne: wojenny, wyjątkowy i klęski żywiołowej. Dotychczas tylko ostatni z wymienionych stanów nadzwyczajnych nie był uregulowany w odrębnej ustawie.

Stan klęski żywiołowej, zgodnie z art. 228 ust. 1 w związku z art. 232 Konstytucji może być wprowadzony przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia. Inicjatywa w sprawie wprowadzenia stanu klęski żywiołowej należy do Rady Ministrów lub właściwego wojewody.

Zgodnie z art. 232 Konstytucji stan klęski żywiołowej może być wprowadzony na czas oznaczony nie dłuższy niż 30 dni, na części albo całości terytorium państwa, w celu zapobieżenia skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia. Aby uczynić zadość takim wymogom, w projekcie ustawy o stanie klęski żywiołowej zaproponowano definicje: klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej i awarii technicznej. Celem tych definicji jest stworzenie jasnych przesłanek dla wprowadzenia stanu klęski żywiołowej i uniemożliwienie w przyszłości jakiegokolwiek dowolności w tym zakresie. Zgodnie z art. 3 projektu ustawy jedną z przesłanek katastrofy naturalnej, a także awarii technicznej jest zdarzenie wywołane działaniem terrorystycznym. Takie rozwiązanie zostało przyjęte ze względu na okoliczność, iż skutkiem działania terrorystycznego mogą być zarówno takie zjawiska jak choroby zakaźne, powódzie, skażenie środowiska, jak również zniszczenie obiektów budowlanych oraz urządzeń technicznych.

Ze względu na poważne ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela do jakich, zgodnie z art. 233 ust. 3 Konstytucji może dojść w czasie stanu klęski żywiołowej, aby nie zakłócać normalnego funkcjonowania państwa, stan ten wprowadzany powinien być tylko na obszarze, na którym wystąpiła klęska żywiołowa, jak również na obszarze, na którym wystąpiły lub mogą wystąpić jej skutki. Stan klęski żywiołowej powinien obowiązywać tylko wówczas, gdy zachodzą uzasadnione przesłanki, w związku z czym może on zostać:

- a/ przedłużony na czas oznaczony, w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, po wyrażeniu przez Sejm zgody na takie przedłużenie oraz skrócony,
- b/ zniesiony w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, jeżeli ustaną przyczyny jego wprowadzenia.

W projekcie ustawy przyjęto ogólną zasadę, że w czasie stanu klęski żywiołowej organy władzy publicznej powinny działać w dotychczasowych strukturach organizacyjnych oraz w ramach przysługujących im kompetencji.

Od zasady tej przewiduje się jednak wyjątki uzasadnione potrzebą skutecznego zwalczania klęski żywiołowej.

W projekcie zawarta została również zasada daleko posuniętej decentralizacji decyzji podejmowanych w trakcie zwalczania klęski żywiołowej oraz zapobieganiu jej skutkom: na obszarze gminy działaniami kieruje wójt (burmistrz, prezydent miasta) przy pomocy gminnego sztabu kryzysowego. Wójtowi podporządkowane zostały jednostki organizacyjne, jednostki ochrony przeciwpożarowej nie włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, jak również siły i środki wydzielone do jego dyspozycji skierowane do wykonywania działań na obszarze gminy. W zakresie zapobiegania skutkom klęski żywiołowej i ich usuwania wójt (burmistrz, prezydent miasta) podlega wojewodzie. W przypadku niewłaściwego kierowania tymi działaniami, wojewoda może zawiesić uprawnienia wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami. Na obszarze powiatu w czasie stanu klęski żywiołowej działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięciu kieruje starosta, któremu są podporządkowane jednostki organizacyjne działające na obszarze powiatu, a także służby i inspekcje oraz straże, jak również jednostki ochrony przeciwpożarowej nie włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. W dyspozycji starosty pozostają również jednostki organizacyjne przekazane przez właściwe organy do wykonywania zadań na obszarze powiatu.

Na obszarze województwa w czasie stanu klęski żywiołowej działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia kieruje właściwy wojewoda, przy pomocy wojewódzkiego sztabu kryzysowego. Wojewodzie są podporządkowane organy i jednostki organizacyjne administracji rządowej działające na obszarze województwa oraz inne siły i środki wydzielone do jego dyspozycji i skierowane do wykonywania tych działań na obszarze województwa, w tym pododdziały Sił Zbrojnych. Stanowi to bardzo poważną innowację w stosunku do obecnie obowiązujących zasad podległości Sił Zbrojnych, a ma na celu usprawnienie i podniesienie skuteczności działań wojska w celu zapobiegania i zwalczania skutków klęski żywiołowej. W zakresie zapobiegania skutkom klęsk żywiołowych i ich usuwania wojewoda podlega ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, który w przypadku niewłaściwego kierowania tymi działaniami może zawiesić uprawnienia wojewody w tym

zakresie oraz wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami. W czasie stanu klęski żywiołowej działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej i ich usunięcia kieruje minister właściwy do spraw wewnętrznych przy pomocy Centralnego Sztabu Kryzysowego, któremu przewodniczy Szef Obrony Cywilnej Kraju. W projekcie ustawy nakłada się na wojewodów obowiązek współdziałania i wzajemnego przekazywania informacji w zakresie zapobiegania skutkom klęski żywiołowej i ich usuwania. Obowiązek ten dotyczy odpowiednio wójtów i starostów.

Istotną kwestią uregulowaną w niniejszym projekcie jest zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela, które mają miejsce w stanie klęski żywiołowej. Katalog takich ograniczeń wolności i praw wyliczony został w art. 233 ust. 3 Konstytucji. Natomiast projekt określa zakres podmiotowy i przedmiotowy tych ograniczeń oraz sposób, w jaki są wprowadzane.

W ramach ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela projekt przewiduje również katalog świadczeń osobistych i rzeczowych, jako obowiązków nakładanych w przypadku, gdy siły i środki, którymi dysponuje wójt (burmistrz, prezydent miasta) są niewystarczające.

W celu usprawnienia działań mających na celu zapobieżenie skutkom klęsk żywiołowych i ich usunięcia, w projekcie ustawy przewidziano ponadto możliwość wprowadzenia niezbędnych ograniczeń w działalności placówek oświatowych, w transporcie drogowym, kolejowym i lotniczym oraz w ruchu jednostek pływających na wodach śródlądowych, morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym, w pracy urzędów łączności oraz wykonywania usług łączności telekomunikacyjnej i pocztowej.

Dla jak najpełniejszego informowania obywateli o działaniach w celu zapobieżenia skutkom klęsk żywiołowych lub ich usunięcia, redaktorzy naczelni dzienników i czasopism oraz nadawcy audycji radiowych i telewizyjnych na obszarze objętym stanem klęski żywiołowej, na żądanie ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wojewodów, starostów i wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) są zobowiązani do niezwłocznego i nieodpłatnego rozpowszechniania komunikatów lub decyzji wydawanych przez te organy.

W rozdziale 4 projektu przewidziano sankcje karne za czyny polegające na naruszaniu przepisów związanych z obowiązywaniem stanu klęski żywiołowej.

Wprowadzenie do systemu prawnego ustawy o stanie klęski żywiołowej oraz usprawnienie funkcjonowania państwa na wypadek tego stanu wymaga wprowadzenia licznych zmian w obowiązujących przepisach: w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1992 r. Nr 4, poz. 16 z późn. zmianami) i w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 81, poz. 351 z późn. zmianami).

Uchyla się dekret z dnia 23 kwietnia 1953 r. o świadczeniach w celu zwalczania klęsk żywiołowych (Dz. U. z 1953 r. Nr 23, poz. 93 z późn. zmianami).

Ustawa nie wywołuje skutków finansowych wynikających z samego jej wejścia w życie. Ewentualne skutki finansowe realizacji przepisów powyższego aktu normatywnego oraz aktów wykonawczych odpowiadać będą kosztom prowadzenia działań w celu zapobieżenia skutkom konkretnej klęski żywiołowej i ich usunięcia.

Zakres przedmiotowy opiniowanego projektu ustawy nie jest objęty prawem wspólnotowym i obowiązkiem dostosowawczym wynikającym z Układu Europejskiego.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 24 października 2001 r.

Cena - 1,02 zł + 22% VAT

